

POSLANECKÁ
SNĚMOVNA
PARLAMENTU
ČESKÉ REPUBLIKY

PARLAMENTNÍ
INSTITUT

STANOVISKA

K nepromlčitelnosti některých trestných činů

Informační podklad ke kompatibilitě návrhu
na vydání zákona, kterým se mění zákon
č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších
předpisů (sněmovní tisk 349), s právem EU

Informační podklad č. 0349
leden 2019
autor: Jindřiška Syllová

AKTUÁLNÍ VYDÁNÍ:	ŘADA: STANOVISKA
Název: K nepromlčitelnosti některých trestných činů	Typ řady: online
Autor: Syllová, J.	URL: http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=4
Číslo: Stanovisko č. 0349	První vydání řady: říjen 1998
Datum: leden 2019	Frekvence vydání řady: nepravidelná
Klíčová slova:	Zaměření: stanoviska kompatibility nevládních návrhů zákonů s právem EU
Promlčení, privatizace	Jazyk: CZ
	Vydavatel: Kancelář Poslanecké sněmovny, Sněmovní 4, 118 26 Praha 1

PARLAMENTNÍ INSTITUT plní úkoly vědeckého, informačního a vzdělávacího střediska pro Poslaneckou sněmovnu, její orgány, poslance a Kancelář Poslanecké sněmovny, pro Senát, jeho orgány, senátory a Kancelář Senátu. Naše činnosti a produkty uvádíme níže.

Oddělení všeobecných studií

STUDIE Srovnávací studie Analytické studie	ODPOVĚDI NA DOTAZ Stručné odpovědi na dotazy členů Parlamentu	VYBRANÁ TÉMATA Studie zpracované k aktuálním problematikám	MONITORING Vybrané hospodářské měnové a sociální ukazatele	MIGRACE Přehled aktualit v oblasti migrace za vybrané období
PŘEHLED SZBP Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU	EUROZÓNA+ Přehled ekonomických událostí v EU	PODKLADY pro zahraničně politická jednání	PŘEDNÁŠKY pro zahraniční delegace, PS, Senát	

Oddělení pro evropské záležitosti

STANOVISKA kompatibility nevládních návrhů zákonů s právem EU	KONZULTACE k předkládaným vládním návrhům zákonů	DOKUMENTY EU Výběr z aktů a dokumentů EU zaslaných PS	ZPRÁVY Aktuální agenda v Bruselu	PODKLADY pro jednání výboru na mezinárodní úrovni
---	--	---	--	---

Oddělení komunikace a vzdělávání

INFORMAČNÍ STŘEDISKO Informace o činnosti Poslanecké sněmovny a prohlídky budov	ECPRD Spolupráce s Evropským centrem pro parlamentní výzkum a dokumentaci	PŘEDNÁŠKY pro Poslaneckou sněmovnu, pro školy, veřejnost	INFORMAČNÍ MATERIÁLY o fungování Poslanecké sněmovny, o legislativním procesu	ZÁPISY ze schůzí, seminářů, přednášek, kulatých stolů
---	---	--	---	---

Informační podklad ke kompatibilitě návrhu na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (sněmovní tisk 349), s právem EU

Úvod:

Návrh se týká zavedení nepromlčitelnosti více trestných činů, které nejsou v návrhu nijak blíže specifikovány. Podle návrhu pouze souvisí s privatizací v 90. letech a dále souvisí se zadáváním veřejných zakázek.

Odůvodnění návrhu je následující:

„Současná právní úprava zakotvuje zánik trestní odpovědnosti po uplynutí dvaceti let, jde-li o trestný čin spáchaný při vypracování nebo při schvalování privatizačního projektu podle jiného právního předpisu. Jiným právním předpisem se zde míní zákon o tzv. velké privatizaci (zákon č. 92/1991 Sb., o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby). Podle tohoto zákona se trestným činem spáchaným činem spáchaným při vypracování nebo při schvalování privatizačního projektu míní v zásadě jakýkoliv trestný čin namířený proti řádnému průběhu tzv. velké privatizace podle tohoto zákona, a to bez ohledu na to, zda byl spáchán úmyslně nebo z nedbalosti, a bez ohledu na trestní sazbu stanovenou za jeho spáchání. Vzhledem k tomu, že uplynulý čas ukázal, že mnohé trestné činy spáchané při realizaci zákona o tzv. velké privatizaci nebyly potrestány pro uplynutí promlčecí doby, přestože potrestány být mohly, je nutné tento stav do budoucna změnit. Proto je předkládán návrh zákona, který předpokládá změnu současného stavu tak, aby trestné činy spáchané při realizaci zákona o tzv. velké privatizaci byly nepromlčitelné. Zároveň jsou do kategorie nepromlčitelných trestných činů zařazeny jakékoliv trestné činy spáchané při realizaci veřejných zakázek a koncesních řízeních podle jiného právního předpisu, a to též bez ohledu na to, zda byl spáchán úmyslně nebo z nedbalosti, a bez ohledu na trestní sazbu stanovenou za jeho spáchání. Jiným právním předpisem se zde míní zákon o veřejných zakázkách (zákon č. 137/2006 Sb.) a koncesní zákon (zákon č. 139/2006 Sb.). Od 1. 11. 2016 pak zákon o zadávání veřejných zakázek (zákon č. 134/2016 Sb.). Předkládaný návrh vychází z toho, že trestné činy spáchané při realizaci zákona o tzv. velké privatizaci a zákonů upravujících zadávání veřejných zakázek, splňují podmínky pro výjimku z jinak obecné promlčitelnosti trestní odpovědnosti za spáchané trestné činy. Opodstatněnost této výjimky je spatřována především ve společenské škodlivosti a závažnosti takových trestných činů. (...)“

Podle důvodové zprávy „*předkládaný návrh zákona není v rozporu s ústavním pořádkem České republiky, ani neodporuje mezinárodním smlouvám, kterými je Česká republika vázána.*“

Stanovisko PI:

Z hlediska slučitelnosti s právem EU je třeba vycházet z toho, že v rámci práva EU platí Listina základních práv EU. Tato Listina vychází při své aplikaci a interpretaci z Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „EÚLP“). Oba dokumenty obsahují následující body ochrany:

1) Zákaz retroaktivity

Je obsažen zejména v čl. 7 EÚLP, který stanoví, „*že nesmí být uložen trest přísnější, než jaký by bylo možno uložit v době spáchání trestného činu*“. Tento zákaz je v judikatuře uplatňován podstatně širěji, než je stanoven, a to na základě principu, že pachatel mohl trestnost a všechny její aspekty

vědět při spáchání trestného činu, aby tomu mohl přizpůsobit své chování.¹ Komentář uvádí, že se příslušný článek týká jen trestnosti činu a trestu.²

Pokud se týká zavedení delší promlčecí lhůty u činů, které ještě nebyly odstíhány, je to podle judikatury ESLP v zásadě možné, ovšem jen v případě, že nejde o znovuoobnovení trestnosti u činů, které už byly promlčeny.³ Z toho vyplývá, že soudy budou muset rozlišovat. Pokud už byla trestnost promlčena, nepromlčitelnost se aplikovat nesmí a na čin se pravděpodobně bude vztahovat příznivější úprava. Pokud zatím nebyla u určité věci trestnost promlčena, platila by tedy navržená novela.⁴ Domníváme se, že by tento princip měl být v zákoně výslovně uveden, aby se novela nedostala do rozporu s EÚLP v té části, kdy už trestnost promlčena byla.

2) Princip přiměřenosti promlčení/nepromlčení

Novelou by se staly nepromlčitelnými i banální trestné činy (přečiny), protože návrh neuvádí žádný výčet skutkových podstat, na které se daná charakteristika vztahuje. Považujeme za vhodné uvést v návrhu zákona výčet trestných činů (zločinů a přečinů), na které se trvalá nepromlčitelnost má vztahovat. Promlčení je běžným právním institutem, který chrání právní jistotu, a je proto třeba, aby všechny trestné činy, s výjimkou činů **mimořádně nebezpečných**, měly zavedenu promlčecí dobu. Řešení, které je zvoleno v návrhu, není přiměřené nebezpečí, které tyto trestné činy způsobují.

Závěr:

Navržená úprava vykazuje některé problematické rysy, které by mohly být posouzeny vrcholnými soudními orgány jako neslučitelné s lidskoprávními částmi úmluv zavazujícími ČR.

Tento informační podklad je zpracován k uvedenému číslu sněmovního tisku a nereflextuje eventuelní pozdější pozměňovací návrhy.

Materiál byl Parlamentním institutem zpracován na základě usnesení organizačního výboru Poslanecké sněmovny č. 168, II. volební období.

¹ Kmec a další, Evropská úmluva o lidských právech. Praha: C. H. Beck, 2012, str. 840.

² Dto str. 843.

³ Tamtéž str. 858.

⁴ Tamtéž str. 859.